

Wprowadzenie

5 października 2011

11:25

Kurs: Ekonomia integracji europejskiej

Hasło: eie1219

Baldwin, Wyplosz *The Economics of European Integration* McGraw Hill, London 2009.

Krugman, Obstfeld *Ekonomia międzynarodowa, Teoria i polityka*

De Grauwe *Unia Walutowa*

"Ekonomia jest nauką, która bada ludzkie zachowania w kontekście relacji między celami, a ograniczonymi środkami (służącymi do realizacji tych celów), które mają alternatywne zastosowania." - Lionel Robbins

Definicja analityczna: nie koncentruje się na szczególnym rodzaju zachowań, lecz na pewnym aspekcie zachowań - chodzi o sytuację wyboru:

Wybór:

- Czas wolny kontra praca (konsumpcja)
- Efektywność kontra sprawiedliwość
- Dyscyplina budżetowa kontra stabilizacja produkcji
- Wspólna waluta kontra waluta narodowa (tzw. trylemat)

Integracja - proces tworzenia się całości z jakichś części, zespalanie się elementów w całość; scalanie się

Integracja gospodarcza - dynamiczny proces polegający na dobrowolnym zacieśnianiu współpracy ekonomicznej przez co najmniej dwa niepodległe państwa poprzez stopniową eliminację barier ograniczających tę współpracę.

Integracja europejska - przykład międzynarodowej integracji regionalnej polegającej na stopniowym usuwaniu granic między krajami partnerskimi, co pozwala na pokoje i następujące z własnej woli zbliżanie się lub łączenie społeczeństw, państw i gospodarek narodowych ponad istniejącymi dotychczas granicami.

Dwa wymiary integracji

Pogłębianie integracji - bardziej intensywna realizacja już przyjętych zobowiązań, np. utworzenie unii celnej przez kraje EWG zajęło więcej niż 10 lat

Rozszerzanie integracji

- **W ujęciu przedmiotowym** - kooperacją obejmuje się nowe obszary ekonomiczne i polityczne, np. przejście od EWWiS do EWG, czyli szersza współpraca gospodarcza (już nie tylko sektory stali i węgla)
- **W ujęciu podmiotowym** - nowi członkowie, rozszerzenia:
 - Założyciele EWG - Francja, Niemcy, Luksemburg, Belgia, Holandia, Włochy
 - 1973 - północne (Wlk. Brytania, Irlandia, Dania)
 - 1981 - południowe 1 (Grecja)
 - 1986 - południowe 2 (Hiszpania, Portugalia)
 - 1995 - o kraje zamożne (Austria, Szwecja, Finlandia)
 - 2004 - o kraje Europy Środkowej (Polska, Cypr, Słowacja, Malta, Czechy, Słowenia, Węgry, Litwa, Łotwa, Estonia)
 - 2007 - o kraje nad M. Czarnym (Rumunia, Bułgaria)

Kryteria kopenhaskie

Rada Europejska, czerwiec 1993r.

1. **Warunek polityczny** - państwa przystępujące do UE muszą być stabilne politycznie, demokratyczne, przestrzegające praw człowieka, etc.
2. **Warunek ekonomiczny** - w tych krajach ma działać gospodarka rynkowa, zdolna by poradzić sobie wewnątrz UE
3. **Warunek prawny** - nowe państwo członkowskie musi akceptować prawny dorobek UE i musi być zdolne do wywiązywania się z obowiązków członkowskich obejmujących realizację celów unii politycznej, gospodarczej i walutowej.

Dynamiki integracji gospodarczej wg Balassy (1961)

Se wstaw tabelkę z pdfa

Modele integracji zróżnicowanej

- **Europa wielu prędkości**
 - Integracja zróżnicowana, w ramach której wspólne cele są realizowane przez grupę państw członkowskich chcących postępu w procesie integracji
 - Inne państwa zrealizują te cele w późniejszym czasie
- **Europa o zmiennej geometrii**
 - Integracja zróżnicowana, a ramach której uznaje się, że istnieją **niedające się usunąć różnice** między państwami członkowskimi
 - Możliwe są trwałe podziały w obrębie ugrupowania
 - Koncepcja wzmocnionej współpracy
- **Europa indywidualnych opcji**
 - Integracja zróżnicowana w ramach której państwa członkowskie wybierają pewne programy, rodzaje polityki z obowiązującego porządku prawnego
 - Istnieje pewna wiązka celów (minimum), które są wspólne wszystkim członkom.

Główne etapy integracji gospodarczej

- Integracja sektorowa - Europejska Wspólnota Węgla i Stali, 1952
- Utworzenie unii celnej, 1958-1968
- Realizacja Programu Jednolitego Rynku, 1986-1992
- Utworzenie Unii Gospodarczej i Walutowej, 1999

II Wojna światowa

Wojna wyrządziła potężne spustoszenie w gospodarkach europejskich krajów. Wiele państw cofnęło się kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt lat w rozwoju, jedynie niektórym udało się w czasie wojny utrzymać wzrost gospodarczy (Wlk. Brytania, Szwajcaria, Szwecja)

Jak uniknąć kolejnej wojny?

Zrobić z Niemiec kraj rolniczy. Komunizm jedynym słusznym systemem.

Przyczyna wojny	rozwiązanie
Niemcy	Neutralizacja Niemiec (Morgenthau)
Kapitalizm	Komunizm (wujaszek Stalin)
Nacjonalizm	Szersza i głębsza integracja w Europie (Churchill)

Początki integracji w Europie

Dwa ważne działania:

- Plan Marshalla (12 miliardów dolarów, 1948-1952) - pomoc finansowa dla wszystkich narodów europejskich "na zachód od Uralu" (wspólny program odbudowy gospodarczej)

- Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC, 1948) i Europejska Unia Płatnicza (EPU, 1950-1958)

Do momentu powstania EPU handel w Europie Zachodniej miał charakter bilateralny - np. Francja kupi coś we Włoszech, jeśli Włochy kupią coś we Francji.

Efekty:

- Liberalizacja sprzyjała szybkiemu wzrostowi wolumenu handlu i dochodu
- Zmiana sposobu myślenia polityków o liberalizacji

Dwa nurty integracji europejskiej

- **Federalizm**
 - Popierany przez Francję, Włochy, Niemcy, kraje Beneluxu, Austrię
 - Państwa narodowe tworzą kruchy system
 - Ponadnarodowa organizacja o kompetencjach tradycyjnie zastrzeżonych dla państw narodowych
 - EWWS (1952), EWG (1958)
- **Wspólnota międzyrządowa**
 - Popierana m.in. przez Wlk. Brytanię, Szwecję, Szwajcarię, Irlandię
 - Państwa narodowe to najbardziej stabilna forma rządów
 - Bliska kooperacja (zwłaszcza gospodarcza) na szczeblu międzyrządowym (jednomyślność)
 - OEEC (1948), Rada Europy (1949), Europejski Trybunał Praw Człowieka w Hadze (1950), EDTA (1960)

Integracja sektorowa

12 października 2011

11:23

Europejska Wspólnota Węgla i Stali

EWWS, 1 stycznia 1952 - 23 lipca 2002)

Deklaracja Schumana (9 maja 1950)

- Propozycja utworzenia EWWS
- Koncepcja stopniowej integracji
- Przełamanie wrogości między Francją a Niemcami (wojna zasadniczo niemożliwa)

Wysoka Władza

Poprzedniczką Komisji Europejskiej, Jean Monnet został pierwszym przewodniczącym

- Decyzje dotyczące cen, wolumenu produkcji oraz handlu węglem i stalą
- Zasada większościowego głosowania

Traktaty Rzymskie

25 marca 1957, Konferencja w Messynie

- Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom)
- Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG)

1. Unia celna - trzy etapy: 1958-1961, 1962-1965, 1966-1969 (pogłębianie integracji)
2. Zapowiedź
 - a. Swobodnego przepływu siły roboczej
 - b. Integracji rynków kapitałowych
 - c. Wolnego handlu usługami
 - d. Prowadzenia wspólnej polityki w pewnych obszarach (rozszerzanie integracji)
3. Ponadnarodowe instytucje
 - a. Europejskie Zgromadzenie Parlamentarne
 - b. Europejski Trybunał Sprawiedliwości
 - c. Komisja Europejska

Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu EFTA

3 maja 1960

- **Nurt współpracy międzyrządowej** - OEEC, liberalizacja nieróżnicująca (bez różnicowania partnerów handlowych)
- **Nurt federalistyczny** - EWG, liberalizacja różnicująca
- **Konwencja Sztokholmska (1959) i EFTA** - Austria, Dania, Norwegia, Portugalia, Szwecja, Szwajcaria i Wielka Brytania.

1960-1973 -> **dwa niezachodzące na siebie kręgi: EFTA-7 i EWG-6.**

Turcja i Grecja stowarzyszone z EWG, Islandia łowiła ryby, a Irlandia handlowała głównie z Wlk. Brytanią.

Efekt domina

Pierwsze rozszerzenie EWG, 1973:

Dania, Irlandia, Wlk. Brytania, Norwegia

Dwustronne porozumienia ws. wolnego handlu, 1970: kraje należące do EFTA i EWG

Definicja:

- Preferencyjne obniżenie niektórych barier handlowych stwarza presję na outsiderów, aby

- dołączyli do integrującego się ugrupowania
- Im większe jest ugrupowanie, tym precja na outsiderów, aby dołączyli, jest silniejsza

Dwa koncentryczne kręgi -> EEC-9 i EFTA-7

Europesymizm 1973-1985

1. **Wymiar polityczny**
 - a. Polityka "pustego krzesła" - Francja nie wysyłała swoich ministrów na spotkania
 - b. Kompromis luksemburski
2. **Wymiar monetarny**
 - a. Rozpad systemu z Bretton Woods
 - b. Niepowodzenia przy realizacji Planu Wernera (stagflacja w latach 70.)
3. **Wymiar handlowy**
 - a. Techniczne bariery handlu i rozdrobnienie rynków europejskich
 - b. Powolne tempo procesu harmonizacji

Wznowienie procesu integracji w Europie

Jacques Delors (Przewodniczący Komisji Europejskiej w latach 1985-1995)

Jednolity Akt Europejski (1 lipca 1987):

- Przekształcenie wspólnego rynku w jednolity rynek, tj. stworzenie "obszaru bez wewnętrznych granic, na którym panuje swobodny przepływ towarów, ludzi, usług i kapitału"
- Wzmocnienie czterech swobód (swoboda przepływu towarów, usług ludzi i kapitału)
- Rozszerzenie i pogłębienie integracji

Jednolity Akt Europejski - główne postanowienia

1. Liberalizacja handlu towarami
 - a. Usprawnienie ruchu na granicach i eliminacja formalności
 - b. Harmonizacja stawek podatku VAT w szerokim paśmie
 - c. Liberalizacja zamówień publicznych
 - d. Harmonizacja i wzajemne uznanie standardów technicznych dotyczących produkcji opakowań i marketingu
2. Liberalizacja przepływu czynników produkcji
 - a. Usunięcie wszelkich barier ograniczających przepływ kapitału
 - b. Nasilenie procesu integracji rynków kapitałowych
 - c. Liberalizacja przepisów regulujących wejście na rynki zagraniczne (w tym wzajemne uznawanie zezwoleń wydawanych przez krajowe agencje regulacyjne)
3. Wprowadzenie zasady większościowego głosowania w większości spraw gospodarczych

Efekt domina II

1. Głębsza i szersza integracja - różnicujący charakter
2. Kraje spoza UE zbliżyły się do UE
 - a. Porozumienie w sprawie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG): rozszerzenie jednolitego rynku na kraje EFTA (z wyłączeniem polityki rolnej i wspólnej zewnętrznej taryfy celne), 1992
 - b. Wnioski o członkostwo w UE złożyły: Austria, Finlandia, Szwecja, Norwegia i Szwajcaria

Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE, Traktat Rzymski)

Traktat o Unii Europejskiej (TUE, Traktat z Maastricht) -> wprowadza zmiany do TFUE

W 2008 roku Irlandia odrzuciła Traktat Lizboński, dopiero po następnym referendum prezydent podpisał ratyfikację.

4.11.2009 roku podpisał Traktat ostatni z prezydentów - Vaclav Klaus

TL wszedł w życie 01.12.2009r.

Organizacja procesu integracji w Europie, instytucje unijne i budżet

26 października 2011

11:57

Organizacja UE

Rada UE

1. **Rozporządzenia** - odnoszą się do wszystkich państw członkowskich i przedsiębiorstw bezpośrednio
2. **Dyrektywy** - odnoszą się do państw członkowskich (określony jest cel, który należy osiągnąć), każdy kraj wybiera środki, jakie podejmie
3. **Decyzja** - do konkretnego kraju lub grupy krajów, przedsiębiorstwa lub grupy przedsiębiorstw
4. **Zalecenia i opinie** -> nie mają charakteru wiążącego

Podjmowanie decyzji:

Jednomyślność jest potrzebna w przypadku bardzo ważnych decyzji - np. o przyjęciu nowego członka, ustalenie wieloletniego planu budżetowego.

Większość spraw jest uchwalana na zasadzie większościowego głosowania (większość kwalifikowana).

Zasada podwójnej większości (od 2014, Traktat Lizboński) - co najmniej 15 państw musi być za, a te państwa które są za muszą reprezentować co najmniej 65% łącznej ludności Unii.

Rada Europejska

Głowy państw i szefowie rządów oraz Przewodniczący Komisji Europejskiej

Paul de Grauwe(?) rozdziały 1-4

Model Solowa & Swana

$$Y=A \cdot F(K,L)$$

Historia integracji monetarnej w Europie

4 stycznia 2012

12:21